

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ NA LATA 2024-2028**

Spis treści

Wprowadzenie	2
1. Diagnoza problemu przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy terenie Gminy Żórawina	5
1.1. Działania instytucji gminnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy	5
1.2. Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy	10
1.3. Wyniki badania ankietowego wśród uczniów	15
1.4. Wyniki badania ankietowego wśród nauczycieli	21
1.5. Wyniki badań jakościowych	24
1.6. Potrzeby w zakresie realizacji działań profilaktycznych i informowania o ofercie pomocowej	26
2. Kluczowe problemy do rozwiązania w ramach realizacji <i>Programu</i>	28
3. Analiza interesariuszy <i>Programu</i>	28
4. Cele strategiczne	29
5. Zadania do realizacji	30
6. Zgodność celów i działań <i>Programu</i> z <i>Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030</i>	37
6. Realizacja <i>Programu</i>	38
7. Finansowanie	38
8. Monitoring i ewaluacja	38

Wprowadzenie

Problem przemocy domowej jest niezwykle istotnym problemem społecznym, w znacznym stopniu wpływającym na sytuację życiową oraz funkcjonowanie rodzin i osób w rodzinach. Bardzo często problem ten wiąże się z innymi problemami społecznymi – przemoc często współwystępuje z uzależnieniami, a także z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Przemoc dotknąć może wszystkich członków rodziny niezależnie od wieku i płci. Może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, ale zawsze jest zachowaniem negatywnym o ogromnej szkodliwości społecznej, zdrowotnej i emocjonalnej.

Przemoc domowa dotyka nie tylko tych, którzy jej bezpośrednio doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest poczucie bezpieczeństwa. Przeżywają wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich emocjonalne zaburzenia zachowania, niektóre dzieci próbując radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgają po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna agresywnie zachowywać się wobec ludzi – zarówno rówieśników, jak i dorosłych. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczali przemocy w rodzinie często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób dotkniętych przemocą rozszerza się na następne pokolenia.

Przemoc jest sytuacją wymagającą natychmiastowej interwencji odpowiednich służb społecznych oraz Policji. Zwrócić jednak należy uwagę na fakt, że przemoc domowa jest zjawiskiem trudno diagnozowalnym i wymykającym się statystykom. Środowisko rodzinne, w którym zaistniała przemoc, dąży głównie do ukrycia problemu. To poczucie wstydu i bezradności uniemożliwia członkom rodziny właściwy osąd sytuacji.

Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ochrona osób doznających przemocy domowej to ważna sfera działań z zakresu polityki społecznej realizowanej przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego, w tym gminy.

Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Biorąc pod uwagę przejawy przemocy wyróżnić można przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną, zaniechania oraz cyberprzemoc. Przemoc domową charakteryzuje intencjonalność, dysproporcja siły, naruszanie godności i praw oraz powodowanie cierpienia i szkód.

Podkreślić należy, że pojęcie przemocy domowej wprowadzone zostało w 2023 roku nowelizacją¹ Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie². Do 22 czerwca 2023 roku obowiązującym pojęciem była przemoc w rodzinie, zaś od tego czasu mówimy o przemocy domowej. Wraz z wprowadzeniem pojęcia przemocy domowej poszerzono definicję przemocy oraz krąg osób, których dotyczy przemoc domowa.

Ważną rolę w systemie przeciwdziałania przemocy domowej odgrywa gmina. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej³ nakłada na gminę obowiązek utworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,

¹ Na mocy Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2023 r., poz. 535.

² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Dz.U. z 2021 r., poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289.

³ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, tekst ujednolicony ze zm.

- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028 wytycza cele i zdania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy. Podstawą wytyczenia celów i zadań jest diagnoza dotycząca występowania zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Żórawina. Diagnoza ta została zrealizowana w 2023 roku i zaprezentowana w dokumencie *Analiza występowania problemów społecznych na terenie Gminy Żórawina ze szczególnym uwzględnieniem problemów związanych z uzależnieniami, przemocą, a także problemów dotyczących seniorów i osób z niepełnosprawnościami*. Główne wyniki diagnozy w odniesieniu do sfery przemocy domowej zaprezentowano również w niniejszym *Programie*. Przedstawiono wyniki analizy *desk research*, wyniki badań ankietowych zrealizowanych wśród mieszkańców Gminy Żórawina, uczniów klas VI-VIII uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żórawina oraz nauczycieli uczących w szkołach podstawowych w Gminie Żórawina oraz wyniki badań jakościowych w postaci zogniskowanych wywiadów grupowych z pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, a także spotkań konsultacyjnych z radnymi, sołtysami oraz seniorami.

Prace nad *Programem* realizowane były przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Żórawina⁴ oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie przy wsparciu eksperta zewnętrznego. Na podstawie diagnozy określono kluczowe problemy do rozwiązania w okresie 2024-2028, wyznaczono cele i konkretne zadania do realizacji.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028 został przewidziany do realizacji na lata 2024-2028, a jego głównym realizatorem jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Żórawina przy wsparciu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żórawinie.

⁴ Zwany dalej w dokumencie Zespołem Interdyscyplinarnym.

1. Diagnoza problemu przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy terenie Gminy Żórawina

1.1. Działania instytucji gminnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy

Informacje dotyczące występowania problemu przemocy domowej wśród mieszkańców Gminy Żórawina oraz działań podejmowanych na rzecz ochrony ofiar przemocy zestawzić można w oparciu o działalność instytucji wspierających rozwiązywanie problemów społecznych. Kluczową rolę w systemie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy odgrywa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Żórawina. Dodatkowo w zakresie przeciwdziałania przemocy działają Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie, Urząd Gminy Żórawina, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), Policja, instytucje ochrony zdrowia i systemu oświaty.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Żórawina funkcjonuje od 30 listopada 2011 roku⁵. Został powołany Zarządzeniem Wójta Gminy nr 83/2011 z dnia 30 listopada 2011 roku. Aktualny skład Zespołu Interdyscyplinarnego został powołany Zarządzeniem nr UG.WG.0050/113 /2023 z dnia 30 października 2023 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Żórawina. Wójt powołał Zespół interdyscyplinarny w składzie:

- Dorota Rokicka – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie;
- Anna Dytwińska – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Łukasz Cywiński – Kierownik Rewiru Dzielnicowych w Żórawinie;
- Lucyna Wasinkiewicz-Janson – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Żórawinie;
- Krystyna Kapcińska – Zakład Opieki Zdrowotnej w Żórawinie;
- Wiktor Górny – kurator specjalista w I Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej – Sąd Rejonowy dla Wrocławia Krzyków;
- Marek Nowicki – kurator specjalista w II Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej – Sąd Rejonowy dla Wrocławia Krzyków;
- Dariusz Boryczko – Stowarzyszenie Monar.

⁵ Od 2011 roku Zespół funkcjonował jako Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w 2023 roku nastąpiła zmiana nazwy na Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Żórawina. Grupy robocze zastąpione zostały wówczas przez grupy diagnostyczno-pomocowe.

Siedziba Zespołu mieści się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żórawinie Al. Niepodległości 15. Na pierwszym posiedzeniu nowo powołanego Zespołu 7 listopada 2023 roku Zespół wybrał na przewodniczącą Dorotę Rokicką, a na zastępczynię Annę Dytwińską.

Zespół Interdyscyplinarny spotykał się na posiedzeniach, dodatkowo posiedzenia odbywały również grupy diagnostyczno-pomocowe (grupy robocze). Analizując aktywność Zespołu w latach 2018-2023 wskazać należy, że Zespół Interdyscyplinarny w każdym roku spotykał się 4 razy, natomiast znacznie częściej spotykały się grupy robocze – najczęściej w 2021 roku, aż 186 razy. Najwięcej rodzin objętych pomocą grup roboczych odnotowano w roku 2023 – aż 54. Najmniej rodzin korzystało z pomocy w roku 2019 – 38. Pamiętać należy, że prowadzona procedura nie zawsze zamyka się w jednym roku kalendarzowym, stąd oprócz nowo powołanych grup diagnostyczno-pomocowych (roboczych) funkcjonowały grupy powołane w poprzednich latach. Informacje o działalności Zespołu Interdyscyplinarnego zestawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Informacja o działalności Zespołu Interdyscyplinarnego

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4	4	4	4
Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych (grup roboczych)	17	38	29	29	20	28/13
Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych (grup roboczych)	48	118	142	186	99	104
Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych (grup roboczych)	45	38	48	51	40	54

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie.

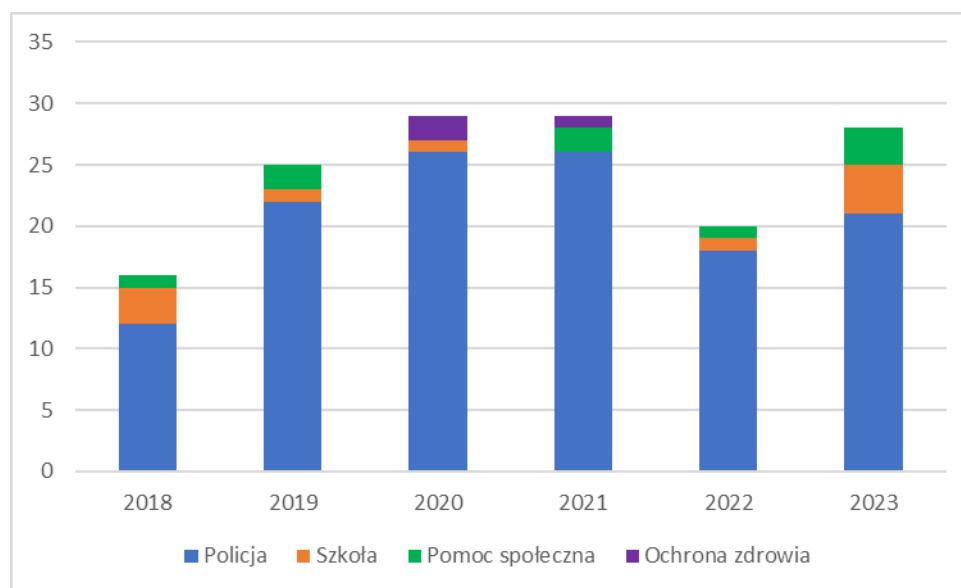
Zespół Interdyscyplinarny odpowiada za prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” – zespołu działań diagnozujących występowanie zjawiska przemocy, wspierających ofiary przemocy i zmierzających do rozwiązania problemu przemocy. Informacje dotyczące procedury „Niebieskie Karty” wskazują, w latach 2018-2023 corocznie podejmowanych było od 16 do 29 interwencji w przypadku podejrzenia występowania przemocy domowej, w wyniku których wszczynano procedurę „Niebieskie Karty”. Najwięcej „Niebieskich Kart” A założono w roku 2020 i 2021 – po 29. W roku 2022 założono mniej, bo 20 „Niebieskich Kart”, zaś w 2023 – 28 (tabela 2.). „Niebieskie Karty” zakładane są przede wszystkim przez Policję,

zwykle w związku z interwencją spowodowaną przemocą. Rzadko „Niebieskie Karty” zakładają inne instytucje – w pojedynczych przypadkach robiła to pomoc społeczna, szkoły i placówki ochrony zdrowia (ryc. 1.).

Tabela 2. Informacja o procedurze „Niebieskie Karty”

Procedura	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba założonych „Niebieskich Kart – A”	16	25	29	29	20	28
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart – C”	16	25	29	28	12	14
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart – D”	21	24	31	25	14	9
Liczba zamkniętych „Niebieskich Kart” w związku z brakiem zasadności podejmowania dalszych działań	8	14	24	36	20	37
Liczba wniosków do prokuratury o ściganie za przestępstwo z art 207 Kodeksu Karnego	1	4	4	1	0	0
Liczba wniosków do sądu rodzinnego o ograniczenie władzy rodzicielskiej i wgląd w sytuację dzieci	5	10	9	1	9	3

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie.

Ryc. 1. Instytucje zakładające „Niebieską Kartę”

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie.

Po wypełnieniu „Niebieskiej Karty – A” i uruchomieniu procedury następują działania zmierzające do wypełnienia „Niebieskiej Karty – C”, dotyczącej ofiary przemocy i „Niebieskiej Karty – D”, dotyczącej sprawcy, a następnie zaplanowania i wdrożenia działań pomocowych. Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart – C i D” wskazuje, że procedura „Niebieskie Karty” była faktycznie realizowana, a grupy diagnostyczno-pomocowe (grupy robocze) udzielały pomocy

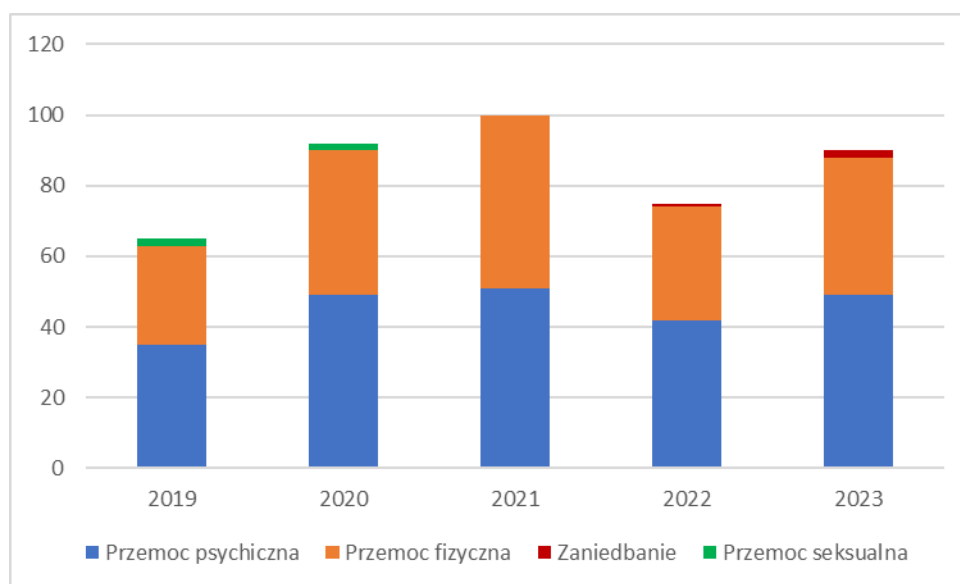
rodzinom z problemem przemocy. Zespół Interdyscyplinarny w uzasadnionych przypadkach kieruje również wnioski do sądu rodzinnego o ograniczenie władzy rodzicielskiej i wgląd w sytuację dzieci, a także wnioski do prokuratury o ściganie za przestępstwo z art 207 Kodeksu Karnego, czyli przestępstwo znęcania.

Liczba sprawców przemocy domowej najmniejsza była w roku 2018 – 21 osób, zaś najwyższa w roku 2021 – 55 osób. W ostatnim roku (2023) odnotowano 49 sprawców przemocy. Podobne tendencje odnotowujemy w przypadku ofiar przemocy – najmniej było ich w 2018 roku – 21, zaś najwięcej w roku 2021 – 54. Liczba dzieci w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” ulegała znacznym wahaniom – najwięcej dzieci odnotowano w 2023 roku – aż 53. Informacje o liczbie sprawców, ofiar przemocy i członkach rodziny zestawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Informacja o sprawcach i ofiarach przemocy identyfikowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Procedura	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba sprawców przemocy domowej	21	40	52	55	41	49
Liczba ofiar przemocy domowej	21	38	52	54	40	50
Liczba osób w rodzinach dotkniętych przemocą	73	130	52	116	84	142
Liczba dzieci w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”	30	51	9	42	34	53
Liczba kobiet w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”	21	40	37	52	35	48
Liczba mężczyzn w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”	22	39	6	22	15	41

Dominującą formą przemocy identyfikowaną w ramach procedury „Niebieskie Karty” jest przemoc psychiczna. Nieznacznie rzadziej występuje przemoc fizyczna. Zdarzały się pojedyncze przypadki przemocy seksualnej i zaniedbania (ryc. 2.). Podkreślić trzeba, że w gospodarstwach domowych często występuje więcej niż jedna forma przemocy.

Ryc. 2. Rodzaje przemocy identyfikowane w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie.

Corocznie duża część „Niebieskich Kart” jest zamykana w związku z brakiem zasadności podejmowania dalszych działań. Najwięcej „Niebieskich Kart” zamknięto w 2023 roku – aż 37 (tabela 2.).

Przemoc domowa bardzo często współwystępuje ze zjawiskiem uzależnienia, szczególnie uzależnienia od alkoholu. W takich sytuacjach wsparcia w rozwiązaniu problemu udziela również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która włącza się w kwestię przeciwdziałania przemocy domowej. Członkowie GKRPA wchodzili w skład 3 grup diagnostyczno-pomocowych (grup roboczych) w 2019 roku oraz uczestniczyli w pracy dużej liczbie grup w latach 2022-2023. Corocznie członkowie GKRPA kontaktowali się z osobami stosującymi przemoc w celu przeprowadzenia procedury zobowiązania do leczenia odwykowego (tabela 4.).

Tabela 4. Informacja o działalności GKRPA w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

Działalność GKRPA	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba grup diagnostyczno-pomocowych (grup roboczych) Zespołu Interdyscyplinarnego, w skład których wchodzili członkowie GKRPA	0	3	0	0	27	24
Liczba osób stosujących przemoc domową z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w związku z prowadzeniem procedury zobowiązania do leczenia odwykowego	4	2	7	6	3	2

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie.

Bezpłatną pomoc psychologiczną i pomoc terapeutyczną ofiarom przemocy domowej, sprawcom oraz osobom z rodzin, w których występuje przemoc udziela Punkt konsultacyjno-informacyjny w Żórawinie. Punkt oferuje konsultacje, poradnictwo psychologiczne oraz możliwość mediacji i terapii. Z punktu mogą korzystać dzieci, młodzież i dorośli. Działalność Punktu została w znaczny sposób rozwinięta w 2023 roku – kilkakrotnie zwiększono liczbę godzin, w których mieszkańcy mogli skorzystać z pomocy w Punkcie. Zdecydowanie częściej z pomocy korzystają osoby z problemem uzależnień niż przemoc. Najwięcej osób doznających przemocy korzystało z porad w roku 2019 – 15. Bardzo rzadko z porad korzystali sprawcy przemocy.

Tabela 5. Informacja o działalności Punktu konsultacyjno-informacyjnego

Działalność Punktu konsultacyjno-informacyjnego	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba godzin, w których czynny był Punkt konsultacyjno-informacyjny w miesiącu	24	48	10	34	16	256
Liczba osób doznających przemocy domowej korzystających z porad w Punkcie konsultacyjno-informacyjnym	2	15	12	12	4	3
Liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy	2	32	56	50	14	9
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie korzystających z porad w Punkcie konsultacyjno-informacyjnym	1	3	0	0	0	0
Liczba porad udzielonych osobom stosującym przemoc	2	3	0	0	0	0

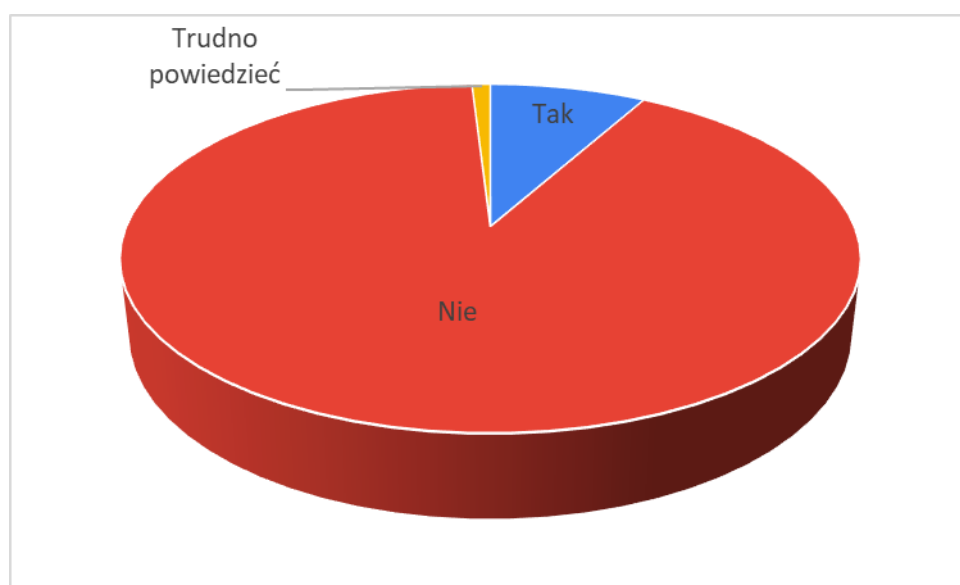
Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie.

1.2. Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy

Diagnozę problemu przemocy domowej przeprowadzono w ramach badania ankietowego mieszkańców Gminy Żórawina. W badaniu ankietowym podjęte zostały dwa problemy: przemoc domowa doświadczana przez ankietowanych oraz przemoc domowa w najbliższym otoczeniu ankietowanych na terenie Gminy i przemoc rówieśnicza.

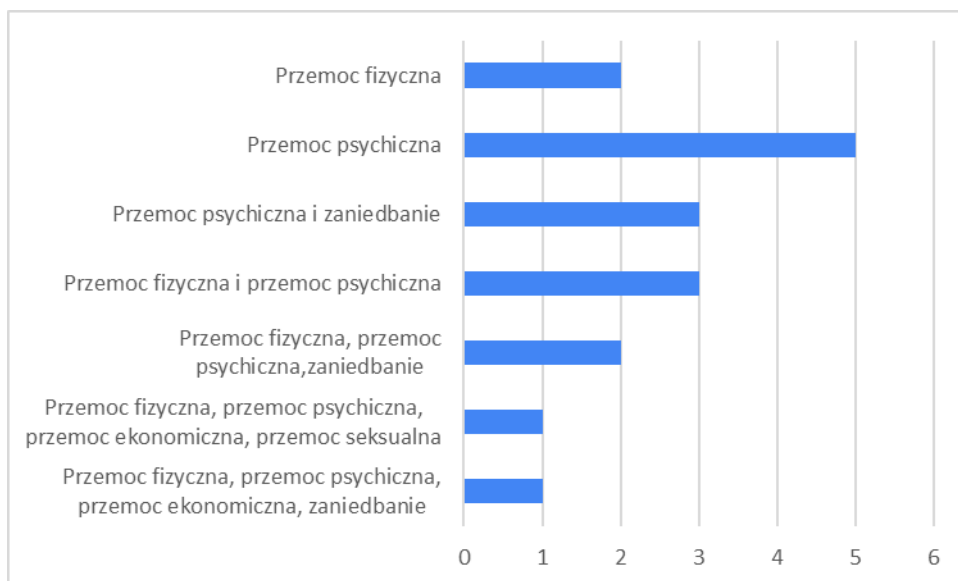
17 mieszkańców, czyli 8,1% respondentów zadeklarowało, iż doświadczało przemocy domowej w ciągu ostatniego roku (ryc. 3). Doznawanie przemocy zadeklarowało 16 kobiet i jeden mężczyzna. W przypadku mężczyzny występowała przemoc fizyczna i psychiczna, dotyczyła ona młodej osoby, do 30 roku życia, uczącej się, a sprawcą przemocy był rodzic. W

jednym przypadku sprawcą przemocy wobec kobiety był dziadek, zaś w pozostałych przypadkach sprawcą był mąż lub partner. W 3 przypadkach kobiety zadeklarowały, że przemocy doznawały tylko one, w pozostałych 13 przypadkach przemocy doznawały również dzieci. Podkreślić należy, że wśród kobiet doznających przemocy 2 miały wykształcenie podstawowe, 5 wykształcenie średnie, a 9 wykształcenie wyższe. Wszystkie kobiety pracowały lub prowadziły własną działalność. Znaczna część respondentów doznających przemocy domowej wskazała, że dotyka ich więcej niż jedna forma przemocy, przy czym najczęściej występuje przemoc psychiczna (ryc. 4.).

Ryc. 3. Doświadczanie przemocy domowej w ciągu ostatniego roku przez mieszkańców Gminy Żórawina (n=209)

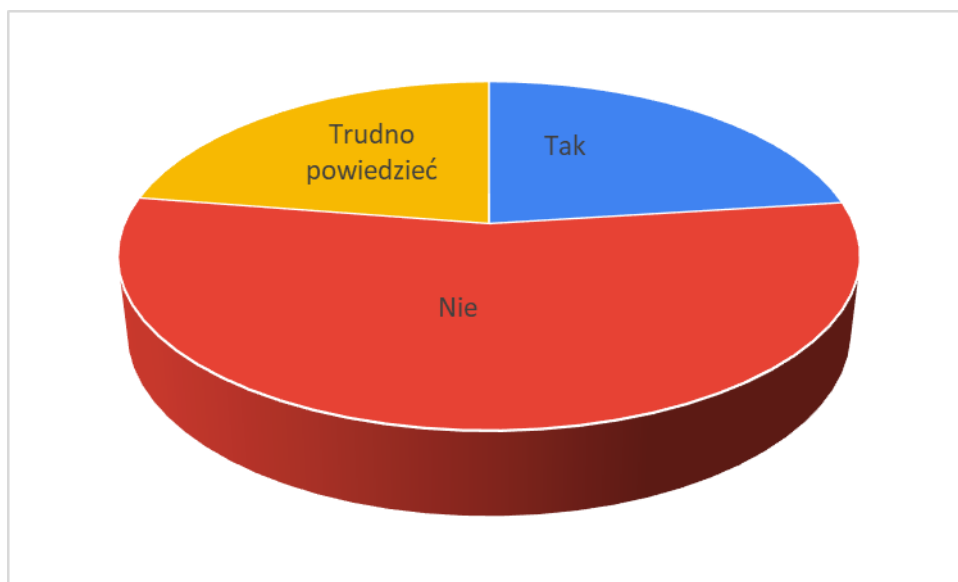
Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Żórawina.

Ryc. 4. Rodzaje doświadczanej przemocy domowej w ciągu ostatniego roku przez mieszkańców Gminy Żórawina (n=17)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Żórawina.

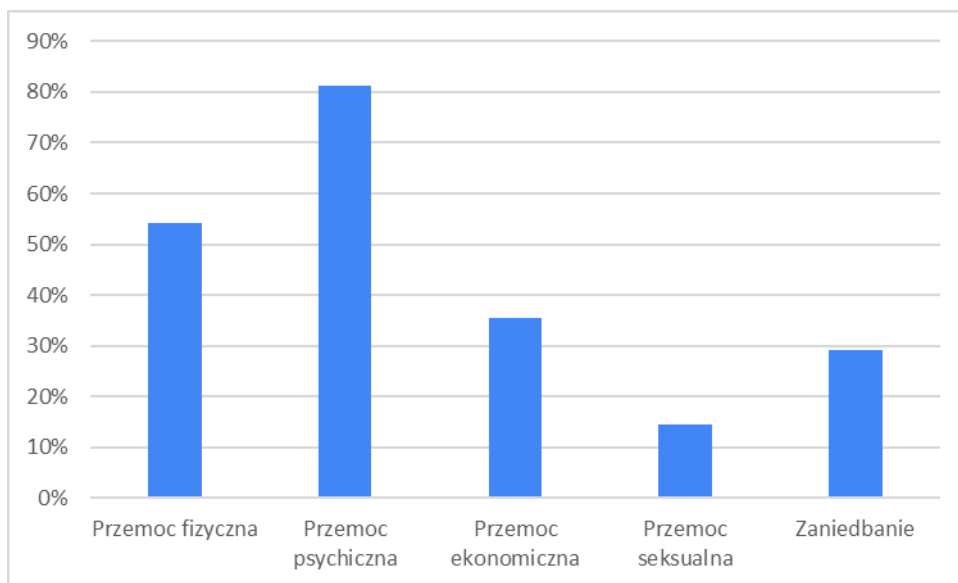
Aż 23,0% respondentów ma w swoim najbliższym otoczeniu, na terenie Gminy Żórawina, osoby, które doświadczają przemocy domowej, 54,5% wskazuje, że nie ma takich osób, a pozostałe osoby nie potrafiły jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (ryc. 5.).

Ryc. 5. Obecność w najbliższym otoczeniu, na terenie Gminy Żórawina osób, które doświadczają przemocy domowej (n=209)

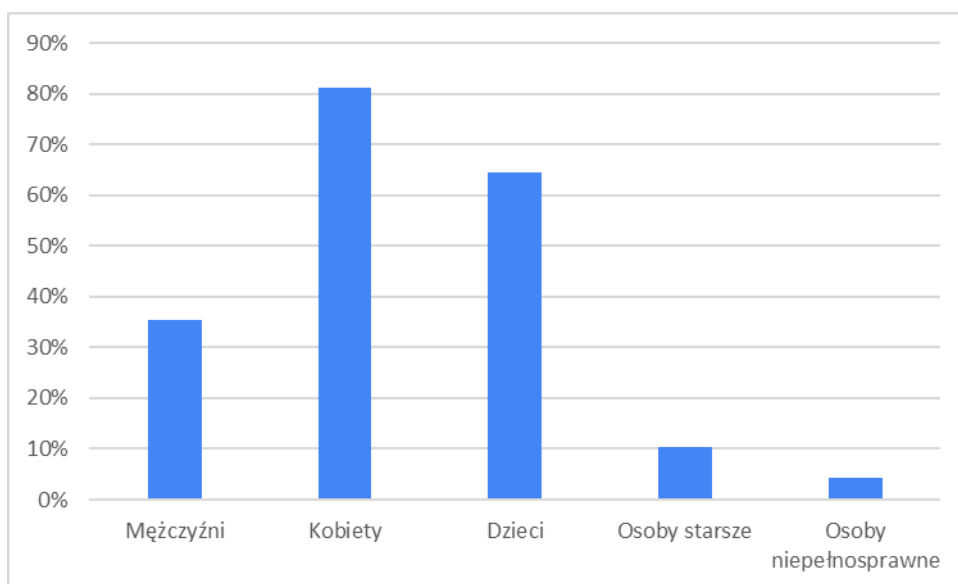
Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Żórawina.

W swoim otoczeniu respondenci najczęściej identyfikowali przemoc psychiczną – wskazało na nią aż 81,3% osób, ale wskazywali również na inne formy przemocy. Ponad połowa zauważających przemoc (54,2%) zwróciła uwagę na przemoc fizyczną, sporo osób dostrzegало także przemoc ekonomiczną (35,4%) (ryc. 6.). Zwrócić należy uwagę, że aż 17 respondentów (35,4% zauważających przemoc) wśród ofiar przemocy widziało również mężczyzn (ryc. 7.).

Ryc. 6. Rodzaje przemocy identyfikowane przez respondentów w ich najbliższym otoczeniu, na terenie Gminy Żórawina osób, które doświadczają przemocy domowej (n=48)

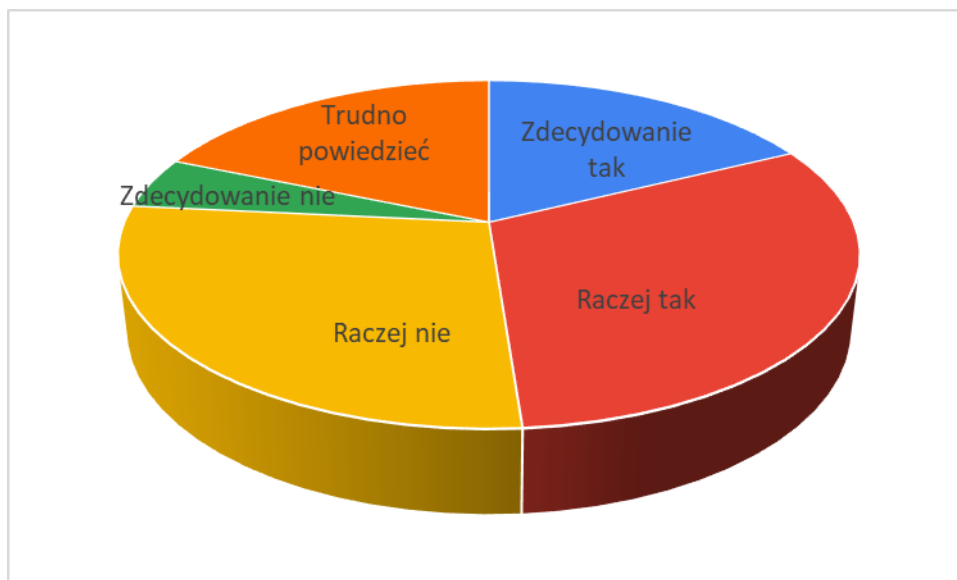
Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Żórawina.

Ryc. 7. Osoby doznające przemocy identyfikowane przez respondentów w ich najbliższym otoczeniu, na terenie Gminy Żórawina (n=48)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Żórawina.

W ankiecie zapytano także mieszkańców o dostrzeganie przemocy rówieśniczej. Okazuje się, że respondenci dość licznie dostrzegają przemoc rówieśniczą wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy. Odpowiedź zdecydowanie tak i raczej tak wskazała łącznie niemalże połowa, bo 48,8%, respondentów (ryc. 8.).

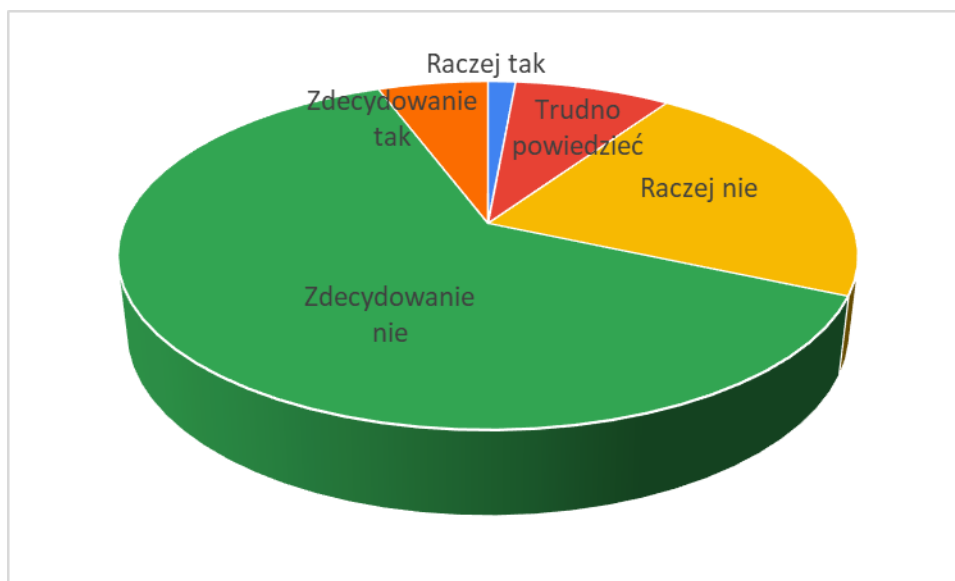

Ryc. 8. Dostrzeganie przemocy rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy Żórawina (n=209)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Żórawina.

Aż 60,8% respondentów, czyli 127 osób posiadało dzieci uczęszczające do szkół na terenie Gminy Żórawina. Osoby te zapytano, czy zauważają problem przemocy rówieśniczej w szkole, do której uczęszcza ich dziecko. Aż 24 osoby, czyli 18,9% respondentów mających dzieci w szkołach gminnych zdecydowanie dostrzegało problem przemocy, a 43 osoby (33,9%) raczej dostrzegało ten problem. Jednocześnie podkreślić należy, że problem zauważany jest przez mieszkańców różnych miejscowości, nie dotyczy więc konkretnej szkoły, ale raczej szkół w ogóle.

Generalnie respondenci nie popierają kar fizycznych, w tym przysłowiowych klapsów. Tylko 3 osoby (1,4% ankietowanych) uznało zdecydowanie, że klaps jest dobrą metodą wychowawczą, a 17 osób (8,1%), że raczej jest dobrą metodą. Aż 62,7% osób uznało, że klaps zdecydowanie nie jest dobrą metodą wychowawczą (ryc. 9.). Możliwe, że stąd uwrażliwienie na zjawisko przemocy i odnotowywanie sytuacji przemocowych.

Ryc. 9. Opinia respondentów czy stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci (przysłowiowy „klaps”) jest dobrą metodą wychowawczą (n=209)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Żórawina.

Podsumowując, podkreślić należy znaczącą liczbę respondentów, która wskazała na dotknięcie przemocą domową oraz występowanie przemocy domowej w ich najbliższym otoczeniu. Warto jednak wskazać, że badania ogólnopolskie, np. *Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie. Raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej*⁶ wskazuje na podobny zakres zjawiska przemocy. Wskazuje to wyraźnie na konieczność poszerzania profilaktyki i działań wspierających osoby doznające przemocy domowej.

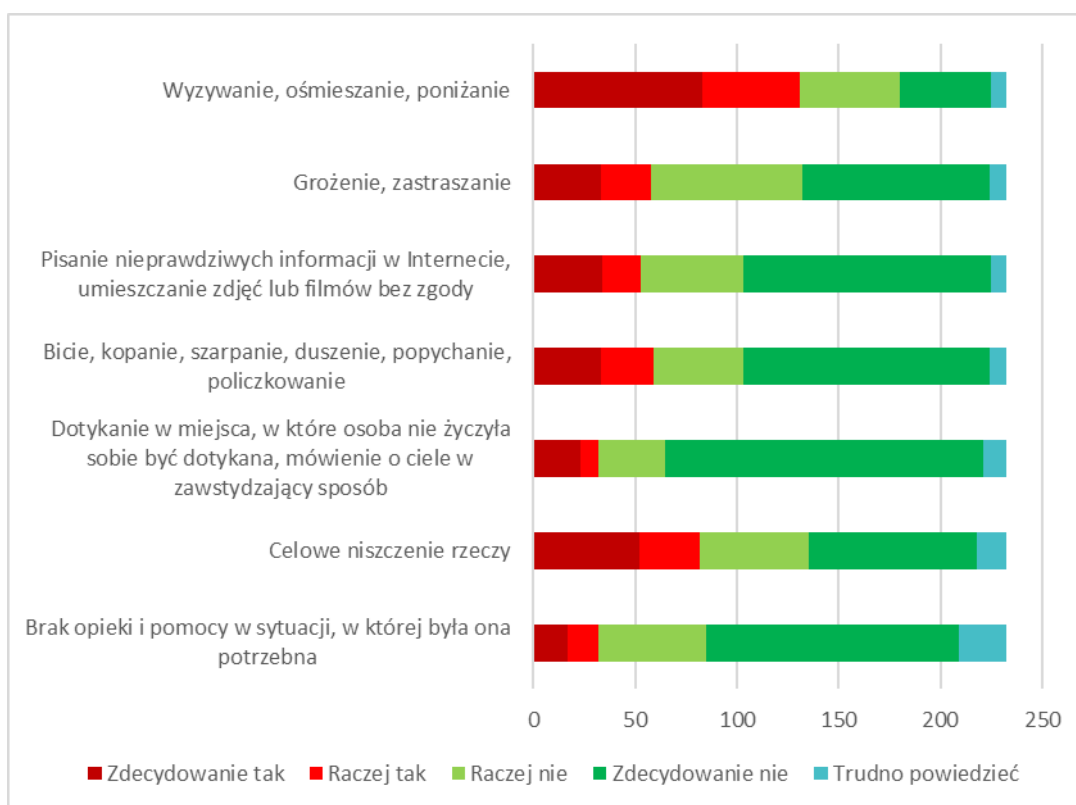
1.3. Wyniki badania ankietowego wśród uczniów

Badania ankietowe wśród uczniów klas VI-VIII ze szkół w Gminie Żórawina w odniesieniu do problemu przemocy zostały skoncentrowane na dwóch kwestiach. Po pierwsze, przemocy domowej, po drugie, przemocy rówieśniczej.

Uczniów zapytano czy kiedykolwiek przydarzyły im się sytuacje, które można określić jako przemocowe. Wśród wymienionych sytuacji respondenci najczęściej wskazali, że byli wyzywani, ośmieszani lub poniżani – zdecydowanie lub raczej tak odpowiedziało aż 56,5%. Jedna trzecia respondentów (35,3%) zadeklarowała celowe niszczenie rzeczy,

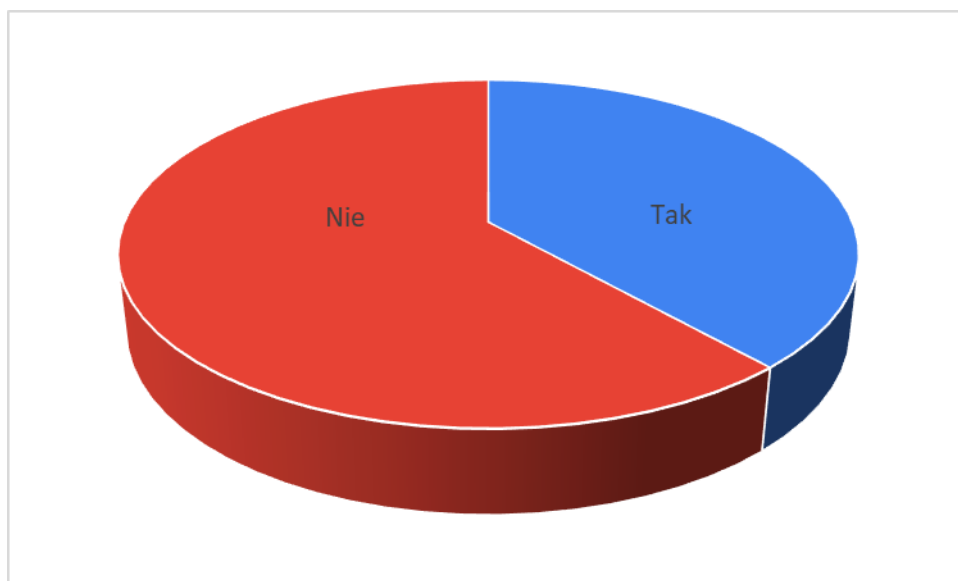
⁶ *Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie Raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej*, Kantar, 2019.

a więcej niż 20,0% zwróciło uwagę na: grożenie, zastraszanie, pisanie nieprawdziwych informacji w Internecie, zdjęć lub filmów bez zgody oraz bicie, kopanie, szarpanie, duszenie, popychanie, policzkowanie (ryc. 10.). Dodać należy, że 62 uczniów, to jest 26,7%, wskazało, że raczej lub zdecydowanie nie dotyczyła ich żadna z tych sytuacji. Aż 73,3% uczniów wskazało na wystąpienie co najmniej jednej z sytuacji.

Ryc. 10. Sytuacje, które przydarzyły się kiedykolwiek w życiu uczniom klas VI-VIII (n=232)
 Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród uczniów klas VI-VIII uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żórawina.

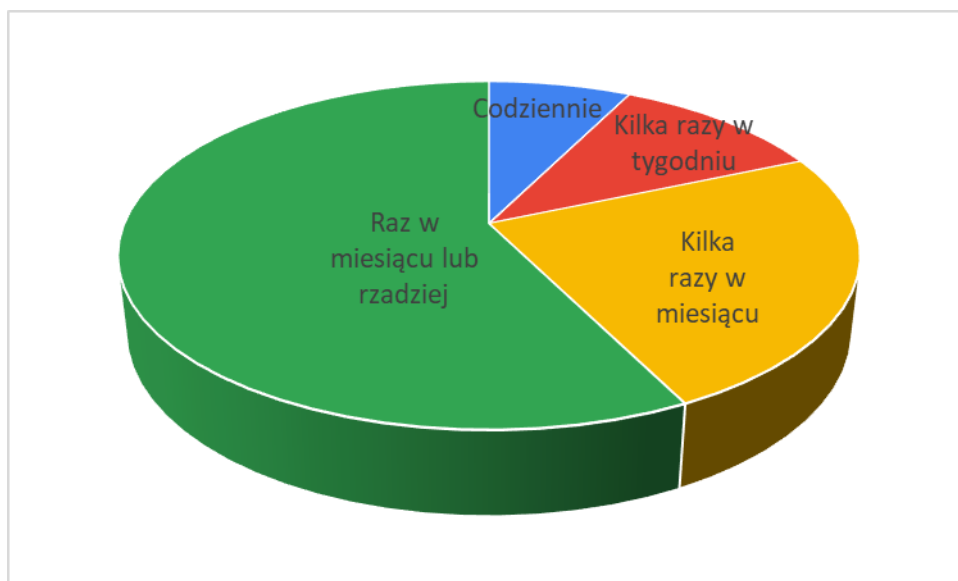
Doznawanie trudnych sytuacji o charakterze przemocowym nie musi być przez respondentów jednoznacznie identyfikowane z przemocą. 38,4% respondentów wskazało, że zdarzyło im się w życiu doświadczyć przemocy ze strony innych osób (ryc. 11.).

Ryc. 11. Doznanie kiedykolwiek w życiu przemocy przez uczniów klas VI-VIII (n=232)

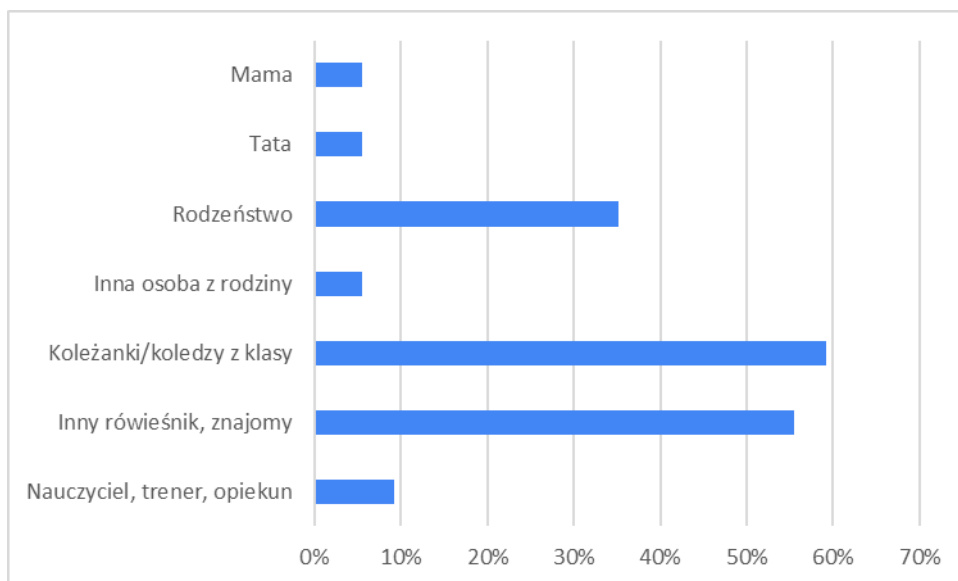
Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród uczniów klas VI-VIII uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żórawina.

52 osoby, czyli 22,4% respondentów i 58,4% osób, które zadeklarowały doznawanie przemocy kiedykolwiek w życiu, doznały przemocy w ciągu ostatniego roku poprzedzającego badanie. Większość uczniów doświadczających przemocy w ciągu ostatniego roku doznawała jej raz w miesiącu lub rzadziej. Kilka razy w tygodniu lub codziennie przemocy doświadczało 10 osób (ryc. 12.). Przemoc stosowali głównie rówieśnicy i rodzeństwo (ryc. 13.). Żadna z osób, która wskazała na przemoc mającą miejsce codziennie lub kilka razy w tygodniu nie wskazała na przemoc ze strony matki lub ojca. Dwie osoby wskazały na rodzeństwo, jedna na inną osobę z rodziny i dwie na nauczyciela, trenera lub opiekuna. Pozostałe osoby wskazywały na rówieśników z klasy lub innego otoczenia. Cztery osoby wskazały na przemoc zarówno ze strony osób z klasy, jak i innych znajomych. Wskazuje to na szczególnie trudną sytuację tych osób w środowisku rówieśniczym. Analiza form doświadczanej przemocy wskazuje, że dominuje przemoc psychiczna w postaci wyzywania, ośmieszania i poniżania, ale znaczący odsetek osób wskazuje na przemoc fizyczną i niszczenie rzeczy (ryc. 14.).

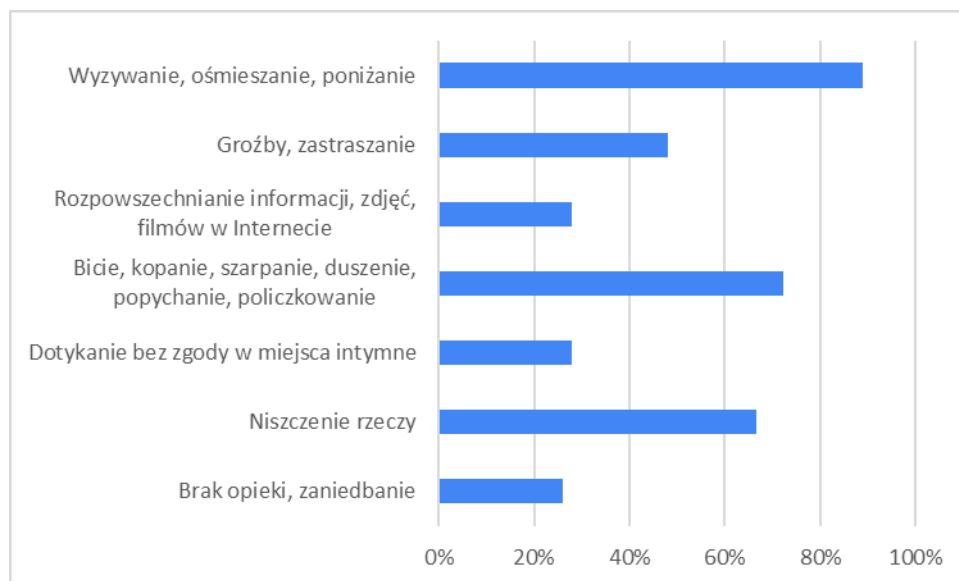
Ryc. 12. Częstotliwość doznawania przemocy wśród osób, które dotknięte zostały przemocą w ciągu ostatniego roku (n=52)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród uczniów klas VI-VIII uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żórawina.

Ryc. 13. Osoby stosujące przemoc wobec osób, które dotknięte zostały przemocą w ciągu ostatniego roku (n=52)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród uczniów klas VI-VIII uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żórawina.

Ryc. 14. Formy przemocy stosowane wobec osób, które dotknięte zostały przemocą w ciągu ostatniego roku (n=52)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród uczniów klas VI-VIII uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żórawina.

Respondentów zapytano o sytuację domową. Wśród badanych uczniów zaledwie 3 osoby wskazały, że czują się zaniedbywane przez swoich rodziców. Z kolei 8 osób wskazało, że w ich domu jest stosowana przemoc.

W przypadku 8 osób, które zadeklarowały, że w ich domu występuje przemoc 5 określiło, że przemoc dotyczy ich bezpośrednio. W przypadku tych 5 osób można wskazać następujące przypadki:

- W trzech przypadkach ofiarą przemocy był wyłącznie uczeń, a sprawcą rodzzeństwo. Przemoc miała charakter zarówno psychiczny, jak i fizyczny. W dwóch przypadkach była stosowana raz w miesiącu lub rzadziej, a w jednym kilka razy w tygodniu.
- W dwóch przypadkach ofiarami przemocy był uczeń i jego rodzzeństwo, a sprawcą w jednym przypadku rodzic i rodzzeństwo, a w drugim rodzzeństwo. Przemoc miała charakter psychiczny, fizyczny i niszczenia rzeczy, miała miejsce raz w miesiącu lub rzadziej.

Pozostałe trzy przypadki przemocy domowej nie dotyczyły bezpośrednio respondenta i można tu wskazać na następujące sytuacje:

- W dwóch przypadkach uczniowie zadeklarowali przemoc wobec rodzzeństwa. W jednym przemoc stosowała inna osoba z rodziny (nie rodzic). Respondent wskazał na występowanie przemocy codziennie i w wielu formach. W drugim przypadku

respondent wskazał na stosowanie przemocy fizycznej wzajemnie przez pozostałe rodzeństwo.

- W jednym przypadku osoba wskazała na przemoc wobec matki stosowaną przez ojca i rodzeństwo, ale wskazał na rzadką częstotliwość – raz w miesiącu lub rzadziej.

Z analizy opinii respondentów wynika, że nie wskazują oni na nasilony problem przemocy domowej, szczególnie jeśli chodzi o przemoc ze strony dorosłych. Widoczna jest jednak przemoc rówieśnicza, zarówno wśród rówieśników w klasie, w środowisku, jak i przemoc pomiędzy rodzeństwem. Przemoc pomiędzy rodzeństwem wskazuje jednak na deficyty kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i brak zainteresowania dziećmi i problemami w ich wzajemnych relacjach.

W przypadku przemocy, szczególnie przemocy domowej, istotne znaczenie ma wsparcie dzieci i młodzieży przez inne osoby dorosłe. Większość uczniów zaznaczyła, że w razie potrzeby może liczyć na pomoc i wsparcie ze strony wychowawcy i nauczycieli. Jednak aż co czwarty uczeń (25,9%) wskazał, że nie może liczyć na grono pedagogiczne (ryc. 15.).

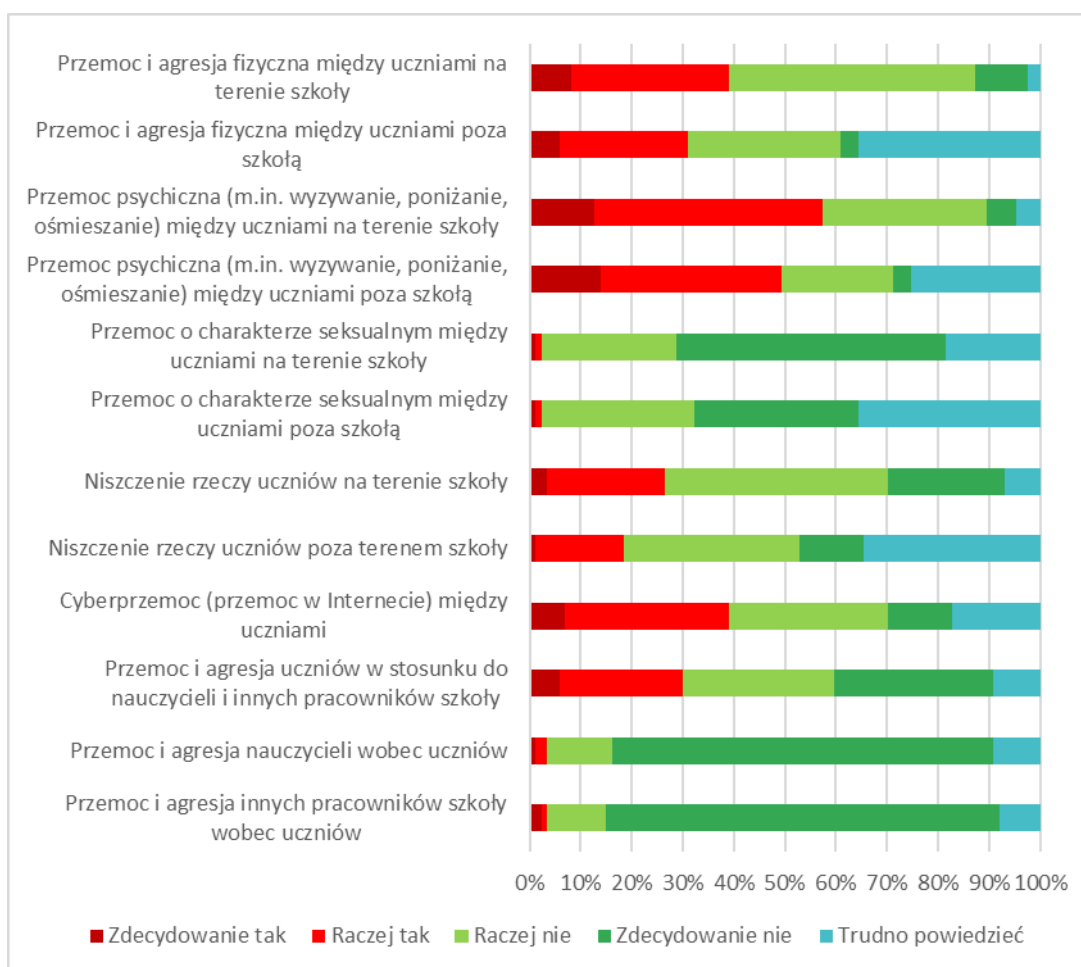
Ryc. 15. Możliwość uzyskania wsparcia i pomocy ze strony wychowawcy i nauczycieli (n=232)
Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród uczniów klas VI-VIII uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żórawina.

Podsumowując, podkreślić należy, że dominującym problemem w przypadku przemocy jest występowanie przemocy rówieśniczej, zarówno w szkole, jak i poza nią – w środowisku rówieśniczym, a nawet w domach, między rodzeństwem.

1.4. Wyniki badania ankietowego wśród nauczycieli

Kwestia przemocy domowej oraz przemocy rówieśniczej była również przedmiotem badania ankietowego realizowanego wśród nauczycieli. Grono pedagogiczne identyfikuje nie tylko przypadki przemocy w szkole, ale bardzo często do nauczycieli docierają informacje o przemocy rówieśniczej poza szkołą oraz o przemocy domowej.

Odnosnie do przemocy rówieśniczej w szkole i poza nią grono pedagogiczne wskazało, że najczęstszymi w ich opinii rodzajami przemocy między uczniami jest przemoc i agresja fizyczna, przemoc psychiczna, niszczenie rzeczy oraz cyberprzemoc (ryc. 16.)

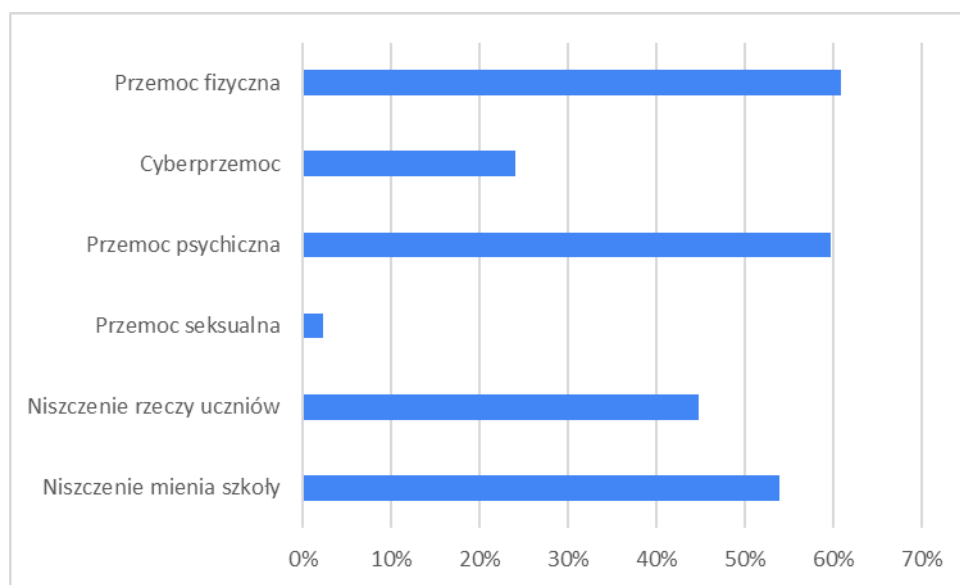

Ryc. 16. Występowanie różnych form przemocy wśród uczniów i wobec uczniów (n=87)
 Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród nauczycieli szkół podstawowych w Gminie Żórawina.

Nauczyciele uznali, że przemoc rówieśnicza występuje zarówno w szkole, jak i poza szkołą. Jednocześnie aż 29,9% nauczycieli wskazało na występowanie agresji uczniów w stosunku

do nauczycieli i innych pracowników szkoły. Pojedyncze osoby uznały natomiast występowanie przemocy personelu szkolnego wobec uczniów.

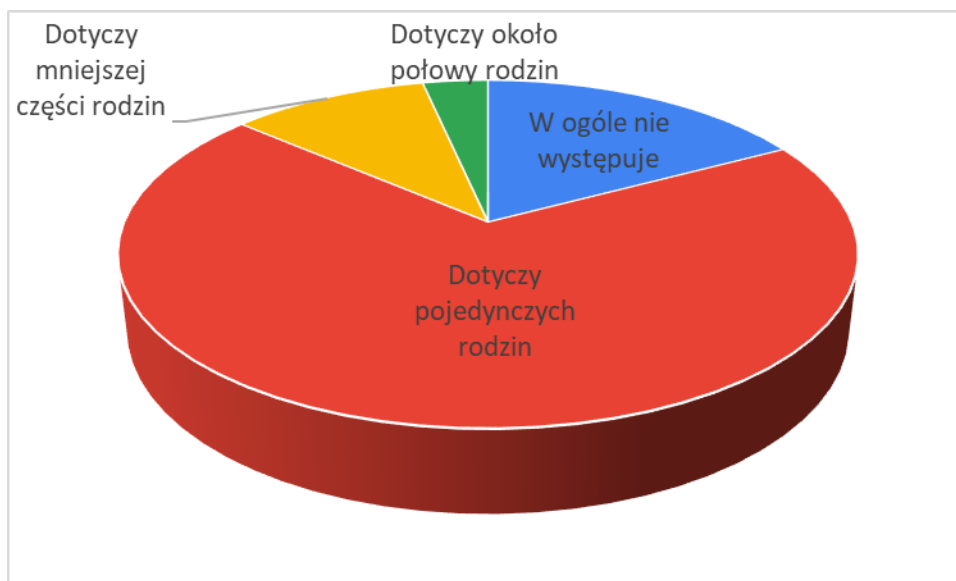
Ponad połowa ankieterowanych nauczycieli w ciągu ostatniego roku podejmowała interwencje w związku z występowaniem przemocy fizycznej i psychicznej wśród uczniów, a także w związku z niszczeniem mienia szkoły. Niewiele mniejszy odsetek nauczycieli podejmował działania w związku z niszczeniem rzeczy uczniów, a co czwarty nauczyciel interweniował w związku z cyberprzemocą (ryc. 17.). Wskazuje to na faktyczne występowanie działań przemocowych i pokazuje, że nauczyciele na nie reagują, choć możliwe, że nie rozwiązują problemu.

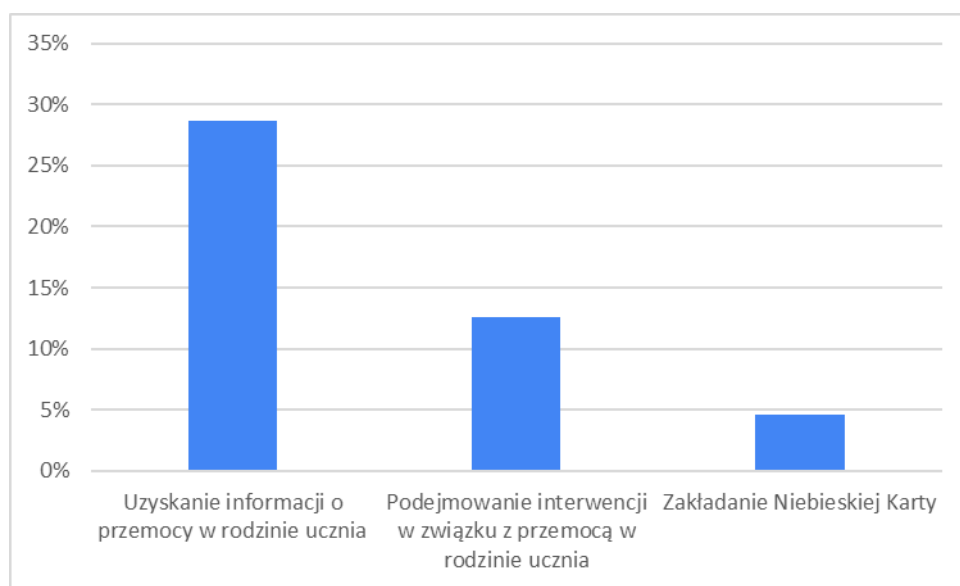
Ryc. 17. Nauczyciele podejmujący w ciągu ostatniego roku interwencje w związku z występowaniem wybranych form przemocy wśród uczniów (n=87)

Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród nauczycieli szkół podstawowych w Gminie Żórawina.

W odniesieniu do przemocy domowej nauczyciele w większości (69,0%) uznają, że dotyczy ona pojedynczych rodzin uczniów (ryc. 18.). Do 28,7% nauczycieli w ostatnim roku dotarła informacja o przemocy w rodzinie ucznia, znacznie mniej nauczycieli, bo 11 osób, podejmowało działania w związku z przemocą w rodzinie ucznia, w tym 4 osoby wszczęły procedurę „Niebieskie Karty” (ryc. 19.). Wskazuje to, że choć przemoc domowa nie jest zjawiskiem powszechnym to jednak występuje w rodzinach uczniów, a nauczyciele również angażują się w rozwiązywanie tego problemu.

Ryc. 18. Zasięg przemocy domowej w rodzinach uczniów w opinii nauczycieli (n=87)
 Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród nauczycieli szkół podstawowych w Gminie Żórawina.

Ryc. 19. Realizacja działań w związku z przemocą domową przez nauczycieli (n=87)
 Źródło: Badanie ankietowe przeprowadzone wśród nauczycieli szkół podstawowych w Gminie Żórawina.

Podsumowując, wskazać należy, że nauczyciele stykają się zarówno z problemem przemocy rówieśniczej, w tym w środowisku szkolnym, jak i – choć zdecydowanie rzadziej – problemem przemocy domowej. Problemem są również zachowania przemocowe w relacjach nauczyciele – uczniowie, w tym agresja uczniów w stosunku do nauczycieli.

1.5. Wyniki badań jakościowych

Badania jakościowe przeprowadzone w formie zogniskowanych wywiadów grupowych z pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz członkami Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i spotkań konsultacyjnych z radnymi, sołtysami oraz seniorami pozwalają na sformułowanie następujących wniosków w obszarze przemocy domowej.

Radni i sołtysi analizując problem przemocy domowej oraz przemocy rówieśniczej zwrócili uwagę, iż:

- Przemoc najczęściej współwystępuje z alkoholem;
- Przemoc najczęściej przybiera formę przemocy psychicznej;
- Problemem jest mała świadomość społeczna związana z problemem przemocy i niechęć do zgłaszania przypadków przemocy;
- Występuje problem przemocy rówieśniczej, w tym przemocy w środowisku szkolnym, także wobec nauczycieli.

Członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej wskazali na trzy główne sytuacje związane z występowaniem problemu przemocy domowej: nadużywanie alkoholu, konflikty rodzinne oraz rozwody. Przemoc bardzo często współwystępuje z uzależnieniem od alkoholu, często wiąże się z konfliktami rodzinnymi, nie tylko między małżonkami (partnerami), ale również między rodzicami i dorosłymi dziećmi. W przypadku konfliktów nie zawsze ma miejsce faktyczna przemoc, ale wzajemne negatywne relacje powodują, że osoby sygnalizują przemoc. Sytuacje zgłaszania przemocy domowej zdarzają się również w związku z rozwodami – często nie występuje tam faktyczna przemoc, ale mają miejsce poważne konflikty, a wzajemne oskarżenia związane są z rozwodem. Członkowie ZI zauważyli, że szkoły identyfikują problem przemocy wobec dzieci – w części zgłaszane przypadki się potwierdzają. Przemoc ma głównie charakter przemocy psychicznej i fizycznej jednocześnie, wyłącznie przemocy psychicznej lub przemocy psychicznej i ekonomicznej.

Członkowie Zespołu zwrócili uwagę, że zdarza się, że procedura „Niebieskie Karty” negatywnie odbija się na osobie doświadczającej przemocy – Zespół nie ma możliwości zapewnienia osobie doznającej przemocy ochrony, często osoba czuje się przytłoczona procedurą, a sytuacja przemocowa w domu potrafi jeszcze narastać. W wielu przypadkach

uruchomiona procedura „Niebieskie Karty” jest zamykana ze względu na wycofanie się osoby doznającej przemocy lub stwierdzenie braku zasadności podejmowanych działań.

Rodziny nie są chętne do podejmowania i realizacji terapii, problemem jest również szybkie wycofywanie się z terapii, w momencie, gdy tylko sytuacja domowa się normuje. Niestety nie rozwiązuje to kompleksowo problemu przemocy i najczęściej przemoc powraca.

Członkowie Zespołu zwrócili też uwagę na problem przemocy rówieśniczej w szkołach oraz przemocy uczniów wobec nauczycieli. Podkreślali, że coraz większa liczba uczniów wymaga diagnozowania, orzeczeń oraz udzielania profesjonalnej pomocy, ale rodzice nie zgadzają się na diagnozowanie dzieci, co zamyka drogę do zapewnienia właściwej pomocy.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego zwrócili również uwagę na problem profesjonalnego przygotowania kadr do pracy z osobami doznającymi przemocy i stosującymi przemoc, a także na przytłoczenie wymogami proceduralnymi, które zmuszają osoby prowadzące procedury do wypełniania wielu dokumentów zamiast udzielania realnej pomocy. Zdarzają się również sytuacje kierowania gróźb wobec członków Zespołu, przychodzenia z prawnikiem i wywierania presji na członkach Zespołu.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazali, że przemoc najczęściej współwystępuje z alkoholem, procedura „Niebieskie Karty” najczęściej realizowana jest tam, gdzie występują uzależnienia. Bardzo często jako przemoc diagnozowane są konflikty rodzinne, w tym na tle rozwodowym, a występowanie przemocy nie potwierdza się. Pracownicy GOPS zwrócili uwagę na rosnącą liczbę „Niebieskich Kart”, w przypadku których diagnozowana jest przemoc wobec dzieci. Wskazuje to na potrzebę odpowiedniego wsparcia dzieci i zapewnienia im bezpieczeństwa. Zwrócili uwagę na ograniczony dostęp do specjalistów wspierających dzieci i młodzież, m.in. psychologów czy psychiatrów dziecięcych. Rodziców bardzo często nie stać na prywatne korzystanie z usług, co powoduje zaniechanie diagnozy i terapii.

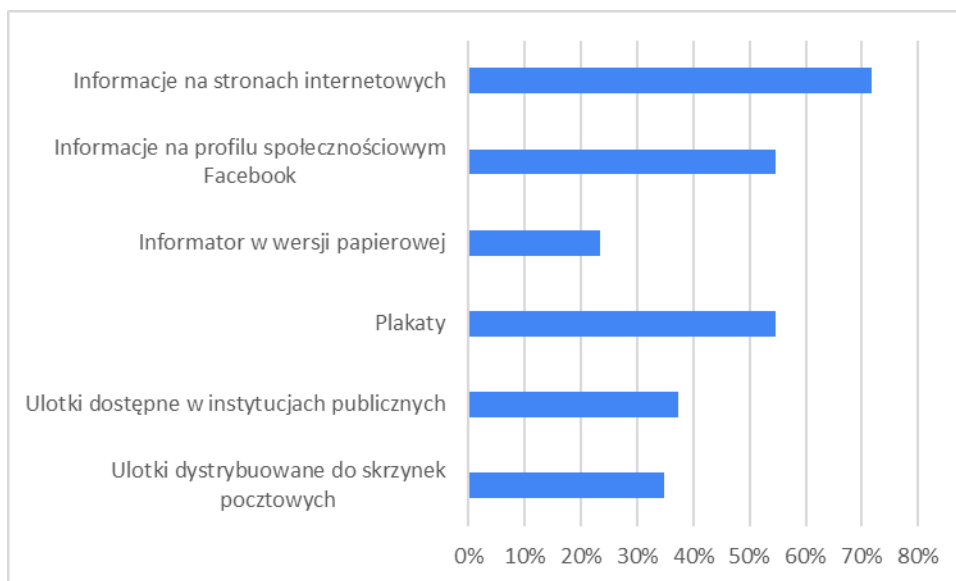
1.6. Potrzeby w zakresie realizacji działań profilaktycznych i informowania o ofercie pomocowej

Ważnym obszarem działalności instytucji publicznych jest docieranie do mieszkańców z ofertą pomocową oraz realizacja działań profilaktycznych. W przypadku problemu przemocy domowej istotne są działania profilaktyczne przeciwdziałające temu zjawisku, jak też działania pomocowe, wspierające osoby i rodziny dotknięte tymi zjawiskami.

Dla właściwego informowania mieszkańców o ofercie pomocowej i efektywnej realizacji działań profilaktycznych w analizowanych badaniach ankietowych zapytano o preferencje dotyczące informowania oraz działań profilaktycznych.

Ankietowanych mieszkańców Gminy zapytano o to, czy wiedzą, gdzie szukać pomocy w przypadku występowania problemu przemocy w rodzinie lub uzależnień. Posiadanie wiedzy zadeklarowało 63,6% osób. Aż 36,4% osób wybrało opcje wskazujące, że nie wiedzą lub nie mają zdania w zakresie szukania pomocy. Należałoby więc wzmocnić przekaz informacyjny kierowany do mieszkańców Gminy, a dotyczący możliwości zgłaszania problemów i uzyskiwania pomocy.

Respondentów zapytano również o to, które z najpopularniejszych form informowania o dostępnych formach pomocy przypadku przemocy i uzależnień są najbardziej skuteczne. Ankietowani zaliczyli do nich informacje dystrybuowane elektronicznie – na stronach internetowych i Facebooku oraz plakaty. Dodatkowo respondenci wskazali też jako na skuteczne formy na informacje w telewizji i radio, pogadanki i rozdawanie ulotek w szkołach oraz informowanie poprzez wolontariuszy docierających do potrzebujących wsparcia mieszkańców i działania we współpracy z dzielnicowym (ryc. 20.). Zasadnym wydaje się rozwijanie działań profilaktycznych i informacyjnych, szczególnie poprzez komunikację elektroniczną, ale również docierając bezpośrednio do odbiorców, np. za pośrednictwem szkół, Gminnego Centrum Kultury, Zespołu Opieki Zdrowotnej i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ryc. 20. Skuteczne formy informowania o dostępnych formach pomocy (n=209)
Źródło: Badania własne przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Żórawina.

2. Kluczowe problemy do rozwiązania w ramach realizacji Programu

Do zidentyfikowanych kluczowych problemów, które powinny być rozwiązane w ramach zadań i działań realizowanych w Programie należą:

- Ograniczona wiedza mieszkańców Gminy w zakresie przemocy domowej;
- Funkcjonowanie rodzin mających trudności z realizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczej i wychowaniem dzieci bez stosowania przemocy;
- Ograniczone wsparcie osób doznających przemocy domowej i członków ich rodzin;
- Niewystarczający zakres oddziaływań wobec sprawców przemocy domowej;
- Niewystarczający zakres wsparcia osób pracujących z osobami doznającymi przemocy oraz sprawcami przemocy.

3. Analiza interesariuszy Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028 utworzony został z myślą o mieszkańcach Gminy Żórawina. To oni głównymi interesariuszami, do których kierowane są działania zaplanowane w Programie, jednak wskazać należy, że – uwzględniając kwestie profilaktyki, przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy domowej – określone działania kierowane są do wszystkich mieszkańców lub konkretnych grup i osób. Interesariusze Programu zestawieni zostali w tabeli 6.

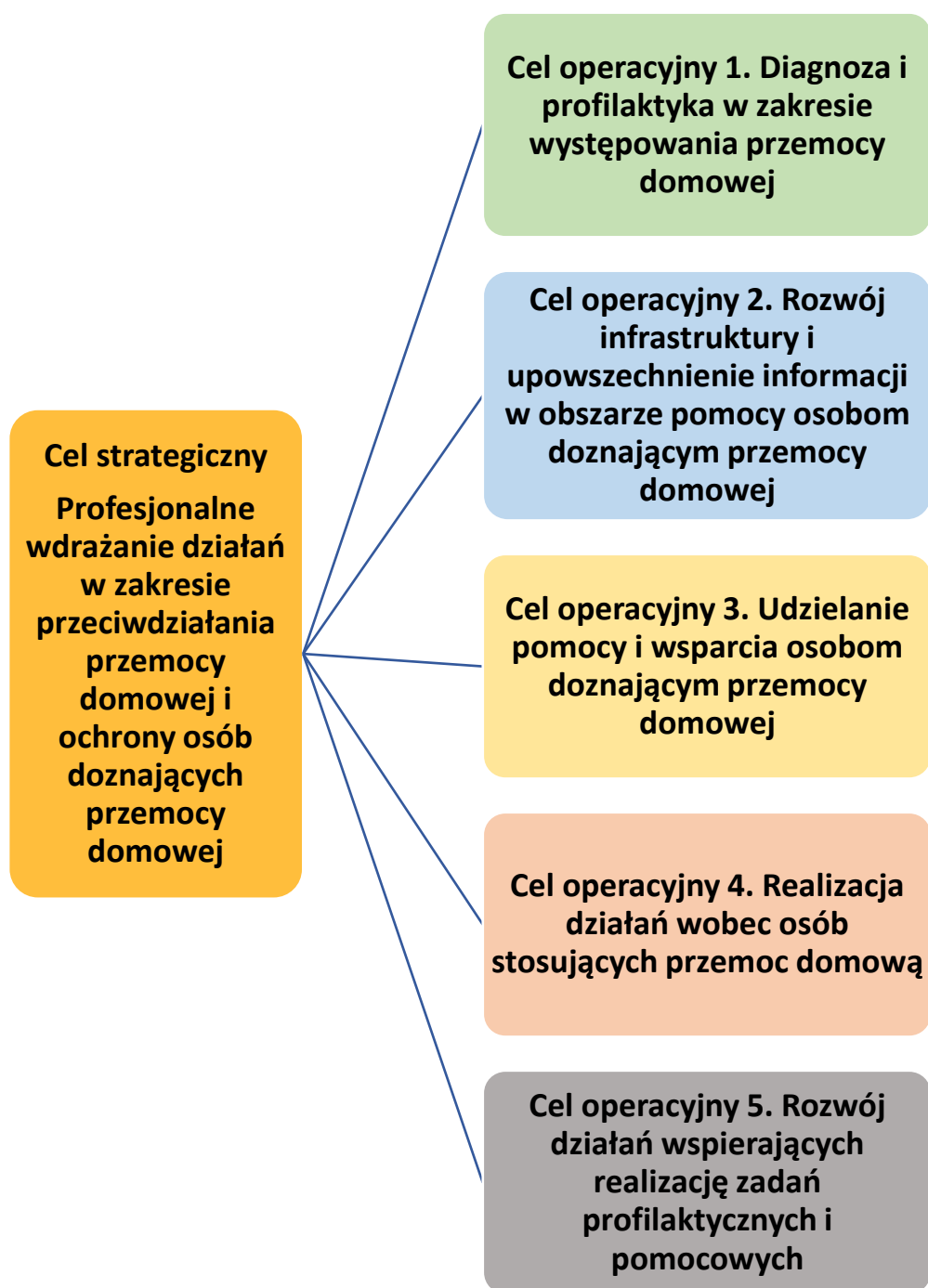
Tabela 6. Analiza interesariuszy Programu

Kategorie interesariuszy	Interesariusze
Interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Programu	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie Urząd Gminy Żórawina Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) Policja Instytucje ochrony zdrowia Instytucje systemu oświaty Kuratorzy w Zespołach Kuratorskiej Służby Sądowej – Sąd Rejonowy dla Wrocławia Krzyków Stowarzyszenie Monar
Interesariusze, do których kierowane są działania w ramach Programu	Mieszkańcy Gminy Żórawina Osoby doznające przemocy domowej Osoby żyjące w rodzinach, w których ma miejsce przemoc Sprawcy przemocy domowej

Źródło: Opracowanie własne.

4. Cele strategiczne

Strategiczny cel *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028* określono jako: Profesjonalne wdrażanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Dla realizacji celu strategicznego określono pięć celów operacyjnych. Cel strategiczny i cele operacyjne przedstawiono na schemacie.

5. Zadania do realizacji

Dla realizacji celów operacyjnych, a co za tym idzie celu strategicznego, wytyczono zadania, uwzględniając wymogi Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej⁷ oraz *Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030*⁸. Cele operacyjne, zadania, realizatorów zadań oraz wskaźniki realizacji zadań zestawiono w tabeli 7.

⁷ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, tekst ujednolicony ze zm.

⁸ Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030, MP z 2023 r., poz. 1232.

Tabela 7. Cele operacyjne, zadania, realizatorzy zadań i wskaźniki realizacji zadań *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028*

Cele operacyjne	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań
Cel operacyjny 1. Diagnoza i profilaktyka w zakresie występowania przemocy domowej	1.1. Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy	Zespół Interdyscyplinarny GOPS	Liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej
	1.2. Prowadzenie lokalnych kampanii podnoszących wiedzę i świadomość społeczną w zakresie przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny GOPS Szkoły	Liczba lokalnych kampanii społecznych
	1.3. Współpraca z kościołami, związkami wyznaniowym oraz organizacjami pozarządowymi w celu wprowadzania elementów informacyjnych i edukacyjnych w zakresie zjawiska przemocy domowej do działalności realizowanej przez te podmioty	Zespół Interdyscyplinarny GOPS Kościół Katolicki	Liczba zrealizowanych działań
	1.4. Edukacja w zakresie realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej bez stosowania przemocy oraz podnoszenie kompetencji rodziców i opiekunów	GOPS Szkoły	Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej Liczba osób, którym udzielono porady
	1.5. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Cel operacyjny 2. Rozwój infrastruktury i upowszechnienie informacji w obszarze pomocy osobom doznającym przemocy domowej	2.1. Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych	Rada Gminy Żórawina Wójt Gminy Żórawina Zespół Interdyscyplinarny	Liczba zespołów interdyscyplinarnych, Liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego
	2.2. Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych	Zespół Interdyscyplinarny GOPS Policja Szkoly Instytucje ochrony zdrowia GKRPA Zespoły kuratorskiej służby sądowej	Liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych, Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych, Liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych w rozszerzonym składzie
	2.3. Poszerzenie oferty Punktu konsultacyjno-informacyjnego	GOPS	Liczba godzin, w których czynny był Punkt konsultacyjno-informacyjnego w miesiącu Kategorie specjalistów oferujących pomoc w ramach Punktu
	2.4. Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej	GOPS Zespół Interdyscyplinarny Organizacje pozarządowe	Liczba realizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowe
	2.5. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w związku z przemocą domową	Zespół Interdyscyplinarny GOPS	Liczba opracowanych materiałów informacyjnych

<p>Cel operacyjny 3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej</p>	<p>3.1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny GOPS Policja Organizacje pozarządowe Szkoły GKRPA Zespoły kuratorskiej służby sądowej Instytucje ochrony zdrowia</p>	<p>Liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” Liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” Liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” Liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy fizycznej Liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy psychicznej Liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy ekonomicznej Liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem wykorzystania seksualnego Liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem cyberprzemocy</p>
---	---	--	--

			Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C”
	3.2. Przekazywanie informacji w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba postępowań o których przekazano informacje do innych zespołów interdyscyplinarnych
	3.3. Realizacja pomocy w formie poradnictwa socjalnego	GOPS	Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa socjalnego
	3.4. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy w Punkcie konsultacyjno-informacyjnym	GOPS Punkt konsultacyjno-informacyjny	Liczba punktów konsultacyjnych Liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy w punktach konsultacyjnych
	3.5. Zapewnianie ochrony dzieciom w razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową	GOPS	Liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia
	3.6. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia	GOPS Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu	Liczba osób korzystających z miejsc w ośrodkach wsparcia
	3.7. Monitorowanie pomocy udzielanej w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy domowej Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na brak zasadności podejmowania działań Liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”

			Liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała
Cel operacyjny 4. Realizacja działań wobec osób stosujących przemoc domową	4.1. Rozpowszechnianie informatorów dotyczących instytucji realizujących działania adresowane do osób stosujących przemoc	Zespół Interdyscyplinarny Urząd Gminy GOPS	Liczba otrzymanych informatorów Liczba umieszczeń informatorów na stronie internetowej GOPS i Gminy Żórawina
	4.2. Realizacja działań wobec osób stosujących przemoc w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”, Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D” Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową Liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez sporządzenie aktu oskarżenia Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez umorzenie postępowania.

	4.3. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych Liczba osób skierowanych do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych
	4.4. Składanie zawiadomień o popełnieniu wykroczenia przez osoby nie stosujące się do obowiązku udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba osób wobec których złożono zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia
Cel operacyjny 5. Rozwój działań wspierających realizację zadań profilaktycznych i pomocowych	5.1. Opracowanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych	Zespół Interdyscyplinarny GOPS	Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych Liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej
	5.2. Wsparcie osób pracujących z osobami doznającymi przemocy i stosującymi przemoc poprzez poradnictwo i superwizję	Zespół Interdyscyplinarny GOPS	Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego Liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych

Źródło: Opracowanie własne.

6. Zgodność celów i działań Programu z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030

Cele i zadania zaplanowane do realizacji w ramach *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028* są w pełni zgodne z *Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030*⁹. Analizę zgodności *Gminnego Programu* z *Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030* zaprezentowano w tabeli 8.

Tabela 8. Analiza zgodności celów *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028* z celami *Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030*

Cele <i>Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028</i>	Aдекватne cele <i>Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030</i>
Cel operacyjny 1. Diagnoza i profilaktyka w zakresie występowania przemocy domowej	Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
Cel operacyjny 2. Rozwój infrastruktury i upowszechnienie informacji w obszarze pomocy osobom doznającym przemocy domowej	Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej
Cel operacyjny 3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej	
Cel operacyjny 4. Realizacja działań wobec osób stosujących przemoc domową	Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową
Cel operacyjny 5. Rozwój działań wspierających realizację zadań profilaktycznych i pomocowych	Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Źródło: Opracowanie własne.

⁹ Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030, MP z 2023 r., poz. 1232.

6. Realizacja Programu

Głównym realizatorem *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028* jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Wsparcia Zespołowi Interdyscyplinarnemu w realizacji działań udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie, który zapewnia również obsługę organizacyjno-techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego, a także inne podmioty realizujące działania w obszarze rozwiązywania problemów społecznych i realizacji zadań społecznych, do których należą przede wszystkim: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, szkoły, instytucje ochrony zdrowia, zespoły kuratorskiej służby sądowej, a także organizacje pozarządowe. W realizację *Programu* włączają się również władze: Rada Gminy Żórawina oraz Wójt Gminy Żórawina, a także Urząd Gminy.

Realizacja celów i zadań objętych *Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028* została zaplanowana na lata 2024-2028. Określone w *Programie* zadania mają charakter długoterminowy, realizowane będą w trybie ciągłym w całym okresie obowiązywania *Programu*.

Prace sprawozdawcze dotyczące realizacji *Programu* będą realizowane zgodnie z wytycznymi dotyczącymi sprawozdawczości i przekazywania informacji za pośrednictwem systemów teleinformatycznych.

7. Finansowanie

Źródłem finansowania zadań zawartych w *Programie* będą środki własne Gminy Żórawina, w tym wpływy za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i środki własne Przedstawicieli Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Żórawina.

8. Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Żórawina na lata 2024-2028 będzie podlegał systematycznemu monitoringowi oraz ewaluacji.

Monitoring będzie prowadzony na bieżąco, w jego ramach realizowana będzie obserwacja wdrażania poszczególnych zadań i analiza wskaźników realizacji działań.

Ewaluacja dotyczyła będzie oceny rezultatów realizacji poszczególnych zadań, przy czym kryteriami oceny będą wskaźniki realizacji działań oraz analiza jakościowa dotycząca rozwiązywania zidentyfikowanych problemów społecznych. Ewaluacja całościowa *Programu* przeprowadzona zostanie w 2028 roku i służyła będzie opracowaniu kolejnego programu.